

Tiedotusvälineille

4.11.2008

Bernt Nordmanin puheenvuoro ALKU-hankkeesta

(kännös BN)

**NATUR
OCH MILJÖ**
Riksorganisation
för miljövärd

Hyvät kuulijat,

Vation aluehallinnon täysremonttia valmistellaan nopeassa aikataulussa ALKU-hankkeen puitteissa valtiovarainministeriön johdolla. Haluan tänään esittää syvä huoleni ympäristön- ja luonnonsuojelun tulevaisuudesta Suomessa.

ALKU-hankkeen keskeisiä lähtökohtia on valtion niin kutsuttu tuottavuusohjelma. Sen tarkoituksena on vähentää julkisen hallinnon henkilöstä, ei niinkään siksi, etteikö mielekkäitä tehtäviä riittäisi tai että valtiolla ei olisi varaa palkkoihin, vaan elinkeinoelämän koulutetun työvoiman tarpeen turvaamiseksi.

ALKU-hankkeen selkeänä ideologisenä tavoitteena on vahvistaa alueellista päätöksentekoa. Vanhasen II hallitus pyrkii vahvistamaan kuntien ohjaamien maakuntaliittojen asemaa suhteessa valtion alueellisiin viranomaisiin. Viime vuosikymmenten monet alueelliset kiistat yhdyskuntarakenteesta ovat opettaneet, että ympäristöarvot joutuvat yleensä väistymään tilanteessa, jossa alueellista kehitystä ohjataan piittaamatta valtakunnallisista strategioista.

Hallinnon sektorikohtaisen hallinnon purkaminen on tähänastisten ALKU-ehdotusten suurin ongelma. Nykyisiä itsenäisiä yksiköitä, kuten TE-keskuksia ja ympäristökeskuksia ehdotetaan yhdistettäväksi alueellisiksi jättiorganisaatioiksi. Ympäristöasioiden valvonnasta ja kehittämisestä vastaisi niin kutsuttu ELLU, eli ”Elinkeino, liikenne, ja luonnonvarakeskus”. Yhden luukun periaate on sinänsä kaunis, mutta toimii huonosti todellisuudessa, jossa on vahvoja ristiriitaisia intressejä.

Ympäristönsuojelu olisi selvä häviö, mikäli nykyiset ehdotukset hyväksyttäisiin. On ilmeinen riski, että ympäristöhallinnon toiminta vaikeutuu, mikäli ylin johto olisi myös vastuussa elinkeinoelämän, liikenteen ja luonnonvarojen hyödyntämisen kehittämisestä ja valvonnasta. ALKU-mietintöjen huonosti perustellut vakuuttelut siitä, että ympäristöministeriö edelleen pystyisi ohjaamaan ELLUjen ympäristöyksiköitä, eivät ole uskottavia.

Luonnon- ja ympäristönsuojelulainsäädäntö perustuu ajatukselle, että yhteiskunnan on puolustettava yleistä etua yksityisen edun mukaiselta riistolta. Vaikka ympäristökeskusten näkemyksiä ei aina olekaan riittävästi huomioitu poliittisessa päätöksenteossa, niiden rooli yhteiskunnallisessa keskustelussa on ollut merkittävä. Päätöksenteon läpinäkyvyyden kannalta on tärkeää, että viranomainen voi valmisteluvaiheessa nostaa esiin ympäristöargumentteja.

Intressiristiriitojen piilottaminen suurten julkisten organisaatioiden ovien taakse ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. On suorastaan häkellyttävää, että tätä uudistusta ajetaan eteenpäin tilanteessa, jossa suomalaisten kiinnostus ympäristöasioita kohtaan on selvässä nousussa. Valmistelun äärimmäisen nopeaa aikataulua voidaan selittää vain sillä, että uudistuksen kannattajat haluavat välttää laajaa julkista keskustelua, jossa tuotaisiin esille itsenäisen ympäristöhallinnon monia saavutuksia. Montako kivenmurskaamo olisi asutuksen tai luonnonsuojelualueiden liepeillä ilman ympäristökeskusten suoraselkäisiä kannanottoja? Montako pohjavesialueetta olisi pilaantuneiden maiden saastuttamia? Montako arvokasta luontokohdetta olisi tuhottu, mikäli ympäristökeskukset olisivat joutuneet huomioimaan rakennusliikkeiden toiveita?

Ruotsinkielinen luonnonsuojeluliitto Natur och Miljö ja sen paikalliset luonnonsuojeluyhdistykset ovat vuosien varrella usein esittäneet ankaraa kritiikkiä alueellisten ympäristökeskusten päätösten ja kannanottojen johdosta. Siitä huolimatta järjestö haluaa nyt voimakkaasti puolustaa ympäristökeskusten itsenäistä asemaa. Sektoriohjauksen löysentäminen ei paranna ympäristö- ja luonnonsuojelua Suomessa. Ei alueellisesti, eikä valtakunnan tasolla.

Bernt Nordman

Toiminnanjohtaja
Natur och Miljö ry
bernt.nordman@naturochmiljo.fi
(09) 6122 2928/ 050 5250348
www.naturochmiljo.fi